

Sastaman jalka

Sastamalan seurakuntalehti 3/2016

Pyhän Olavin juhlissa tuulahdus keskiajalta

KUVAT HANNU GRÉN

500-vuotias kirkko sai elokuussa arvoisensa ja monipuolisen juhlan

Hannu Grén

Tyrvään Pyhän Olavin kirkko täytti tänä vuonna 500 vuotta. Sen kunniaksi seurakunta järjesti viikonlopuna 6.–7. elokuuta juhlan niin hengellisen, tieteellisen kuin taiteellisen sisällön merkeissä.

Taiteilija **Annukka Laine** otti tapahtumaan varaslähdön järjestämällä Vammalan seurakuntatalolla perjantaina 5. elokuuta kuvahartausluennon, jolla hän esitteli Jeesusin syntymään liittyvää taidekuvastoa. Tilaisuudessa kuultiin myös kanttori **Anu Mattilan** musiikkia.

Lauantaina Vammalan seurakuntatalolla pidettiin Pyhän Olavin kirkon juhlaseminaari. Puhujina tilaisuudessa olivat professori **Jyrki Knuutila**, filosofian tohtori **Katja Fält** ja professori **Markus Hiekkänen**. Juontajana toimi rovasti **Osmo Ojansivu**.

Keskustelun aiheina olivat kirkon suojeleminen Pyhän Olavin menneisyys, kirkon ulkoseinien maalaukset ja kirkon asema 1500-luvun seurakunnassa.

Myös yleisö osallistui keskusteluun. Suuri mielenkiinnon aihe olivat kirkon restauroinnin yhteydessä löytyneet, ihmiskasvoja esittävät maalaukset, joiden merkityksestä esitettiin monta teoriaa. Saman päivän iltana Pyhän Olavin kirkolla kuultiin *Suo-*

men Kanttorikuoron juhlakonsertti ”Laulaen kiitän”.

Sunnuntaina ihmiset kokoontuivat kirkonmäelle. Aluksi Tyrvään seudun Kotiseutuyhdistys laski seppeleen menneiden sukupolvien muistomerkeille ja ihmeteltiin komeita kirkkoveineitä, joilla osa juhlaräistä saapui paikalle. Kello 10 alkoi juhlamessu, jonka liturgina toimi piispa **Kaarlo Kalliala**. Saarnassaan piispa ylisti uudelleenrakennettua kirkkoa ja toisaalta varoitti ihmisiä sortumasta uskonelämässään liialliseen ylpeyteen.

Yksi juhlan odotetuimmista tilaisuuksista oli keskiaikahenkiset markkinat, jonne seurakunta ja paikalliset toimijat olivat pystyttäneet vanhan ajan henkeä huokuvia myyntikojuja.

Tarjolla oli ruokaa, juotavaa ja esimerkiksi kirkkoon liittyviä erikoistuotteita. Vieraiden viihdykkeenä oli työnäytöksiä keskiaikaisten tuotteiden valmistustavoista ja muun muassa *Pukinsarven Tröötöttäjien*, Sastamalan musiikkiopiston rehtori **Jukka Rajalan** ja kansanlaulaja **Anna-Maria Toivosen** esityksiä. Tapahtuma keräsi arvioiden mukaan 800–1000 vierasta.

Juhlavuosi on näkynyt Sastamallassa muutenkin; kulttuuritalo Jaat-

silla oli elokuun loppuun avoinna Sastamalan kaupungin tuottama Kirkko –teemainen taidenäyttely.

Valokuvaaja **Mikko Joona** piti puolestaan Galleria Ansa Puntalossa noin kuukauden mittaisen valokuvanäyttelyn. Tässä näyttelyssä esiteltiin kaikki Sastamalan kirkot polaroid-kuvista koostettuina näyttävinä teoksina, harvoin nähdyistä kuvakulmista.

Tyrvään Pyhän Olavin kirkon 500-vuotisjuhla oli menestys myös kävijämäärällä mitattuna. Sunnuntain juhlamessuun ja keskiaikamarkkinoille osallistui yhteensä 800–1000 henkeä.

Markus Hiekkänen, Osmo Ojansivu ja Katja Fält olivat äänessä juhlaseminaarissa.

TERVETULOA LÄHETYSTORILLE - NYT MYÖS ILLALLA

”Kaikkein maailmaan Kristus lähettää tänäänkin”

Vammalan tori muuttuu perjantaina 9.9. klo 10.30–13.30 ja klo 16.30–20 Lähetystoriksi. Tule maistelemaan lähetyspuffetin herkkuja, hernekeittoa ja ohrapuuroa - nyt myös illalla! Samalla voit ostaa käsiköitä, arpoja, leivonnaisia ja syksyn satoa.

Torilla on myös lähettien haastatteluja, musiikkia ja muuta ohjelmaa. Päivän tuotto menee Sastamalan seurakunnan lähetystyön hyväksi. Torilla tavataan!

Lähetystorin tunnelmaa viime vuodelta. Kuva: Urpo Vuorenoja

Lisätiedot: www.sastamalanseurakunta.fi

Lähetystorit myös:

Keikyän seurakuntatalossa lauantaina 8.10. klo 10–12
Mouhijärven seurakuntakodissa lauantaina 1.10. klo 11–13

Lähetyslounas:

Vammalan seurakuntatalossa sunnuntaina 9.10. klo 12.

PÄÄKIRJOITUS

Juhlavuosia

Olemme juuri viettäneet Pyhän Olavin kirkon varsin onnistuneita 500-vuotisjuhlia. Kirkonmäen markkinat saivat miettimään: koska uudestaan? Suuri kiitos kuuluu kaikille vastuunkantajille ja mukana olleille!

Historioitsija **Juhani Piilosen** selvityksen mukaan Pyhän Olavin kirkko on vihitty käyttöön tarkalleen 500 vuotta sitten. Muutkin tutkijat ovat tuoneet esille muita kiinnostavia seikkoja kirkon ja seurakunnan vaiheista. Yksi merkittävä seikka viettää tulevana vuonna 500-vuotisjuhlaansa, nimittäin reformaatio eli uskonpuhdistus. Sen takia olemme luterilaisia.

Noin 500 vuotta sitten näillä seuduilla Länsi-Suomessa näytettiin olleen rakentamisen buumi. Kivikirkkoja nousi lähes joka pitäjään, mutta yhtä pian niiden rakentaminen lakkasi. Useimmat jäivät keskeneräisiksi, kuten Pyhän Olavin ja Pyhän Marian kirkot. Niihin ei rakennettu holvattua kattoa, josta Pyhän Olavin ikkunan ympärökset meille kuiskivat. Messukylän kirkon muurit saatiin tehtyä hädän tuskin ikkunoiden yläpuolelle, vaikka rakennus muuten on lähes identtinen Pyhän Olavin kir-

Kirkon muurien suojaan on hakeuduttu etsimään turvaa ja toivoa.”

kon kanssa. Jokin keskeytti kivikirkkojen rakentamisen yhtäkokoisesti. Uskonpuhdistus on helppo nimittää syylliseksi ajan perusteella, mutta emme muuten tiedä mitä ja miksi...

Muinaiset kivikirkot kertovat meille olemassaolollaan tarinaa menneistä vuosisadoista ja muutoksista. Meillä on oikeastaan hyvin vähän muita lähteitä historiasta. Seiniin on muurattu myös sellaista historiaa, josta on haluttu vaieta, mutta jota ei saada katoamaan. Aina on tapahtunut suuria muutoksia ja mullistuksia. Vaikka kirkot kiviseinineen huokuvat pysyvyyttä ja ikuisuutta, ne pystyvät lopulta sanomaan vain sen, minkä oikeastaan jo tiesimme: Vain muutos on pysyvää.

Emme tiedä tulevasta. Se on hyvä asia. Emme etukäteen kestäisi kuulla niitä asioita, joita meidän on kestettävä. Nuo vanhat kirkot kertovat myös elämän ankaruudesta: sodista, nälkähädästä, tuskasta ja kuolemasta. Ihmiset eivät olisi jaksaneet niitä, jos he olisivat tienneet mitä heidän täytyy jaksaa. Sen sijaan he uskoivat.

Kirkon muurien suojaan on hakeuduttu etsimään turvaa ja toivoa. Kirkko on merkki tulevaisuudesta ja toivosta. Me olemme täällä, koska sukupolvet ennen meitä ovat uskoneet, toivoneet ja rakastaneet. Tulevaisuutta eivät tee ne, jotka vain laskelmoivat ja sanovat, ettei kannata. Tulevaisuutta tekevät ne jotka uskovat, toivovat ja rakastavat.

Ari Paavilainen
kirkkoherra

Sastamalan seurakuntalehti 3 / 2016

Päätoimittaja: Ari Paavilainen

Toimitus:

Tarja Kopalainen, Hannu Grén, Jouni Kivimaa, Erno Elomaa, Jouni Pihlajamaa, Marketta Lahdenmaa, Maija-Liisa Halme, Rauni Rantakytö

Sarjakuva: Mikael J. Mäkinen

Julkaisija, kustantaja:

Sastamalan seurakunta
Aittalahdenkatu 12, 38200 Sastamala
p. (03) 521 9090

Sivun valmistus: Tyrvään Sanomat

Paino: Alma Manu Oy, Tampere 2016

Seija Luoman muistolle

TARJA KOPALAINEN

Sastamalan seurakunnan toimistosihteeri ja Suodenniemen seurakunnan pitkäaikainen taloudenhoitaja **Seija Luoma** siunattiin haudan lepoon 13.8.2016. Seija menehtyi lyhyen sairauden jälkeen 22.7. Hän oli kuollessaan 65-vuotias. Seijaa iäisyysmatkalle saattamassa oli suuri omaisten, ystävien ja työtovereiden joukko.

Seija Eliisa Harju syntyi 28.4.1951 Teuvan Norinkylällä, maatalon tyttärenä. Vanhemmilla oli perunanviljelystila. Seijalla on kaksi veljeä.

Seija kävi kauppakoulun Kauhaajoella ja tuli sen jälkeen ensimmäiseen työpaikkaansa Mouhijärven kunnantöimistöön. Seija ja suodenniemeläinen **Tapio Luoma** kohtasivat toisensa ja avioituivat vuonna 1974. Tapion opiskeli Porissa, minne Seijakin muutti ja sai työpaikan Porin kaupungin terveysvirastosta. **Tuija**-tyttären syntymän jälkeen perhe muutti Suodenniemelle, Tapiion kotitalolle.

Suodenniemellä Seija työskenteli Säästöpankissa, kunnes häntä vuonna 1985 pyydettiin töihin Suodenniemen seurakuntaan. Siitä alkoi pitkä työrupeama. Seija palveli

Suodenniemen, Vammalan ja Sastamalan seurakuntia yhteensä 30 vuoden ajan. Hän oli suodenniemeläisten luottohenkilö ja Suodenniemen kirkkoherran, sittemmin Suodenniemen kappalaisen, **Hannu Järventauksen** oikea käsi.

Seurakunnan hallinnon esittelijän ja sihteerin työssä Seija osoitti taitoa, pienen seurakunnan taloudenhoidossa viisautta ja sitkeyttä. Työ oli välillä raskasta, mutta myös palkitsevaa. Seurakuntalaisten tuki ja arvostus antoi Seijalle voimaa.

Seija oli luonteeltaan määrätietoinen ja jämpä. Pohjalainen suorasukaisuus hänestä kuitenkin puuttui. Seija ei halunnut tuoda itseään esille. Jos Seijan mielipiteen tahtoi tietää, sai varautua kysymään toisenkin kerran.

Kilpahihtäjän tyttärenä Seija arvosti liikuntaa; hän hiihti ja pyöräili. Vesijumppa oli Seijalle rakas harrastus, jonka parista löytyi hyviä ystäviä. Iloa tuotti myös puutarhanhoito.

Seurakuntaliitos ja sen jälkeiset työvuodet Vammalassa pitkin työmatkoinen olivat Seijalle raskaita, mutta Suodenniemi ja sen ihmiset pysyivät hänen sydämellään loppuun asti. Odotetut eläkepäivät Seijalle koittivat lokakuussa 2015.

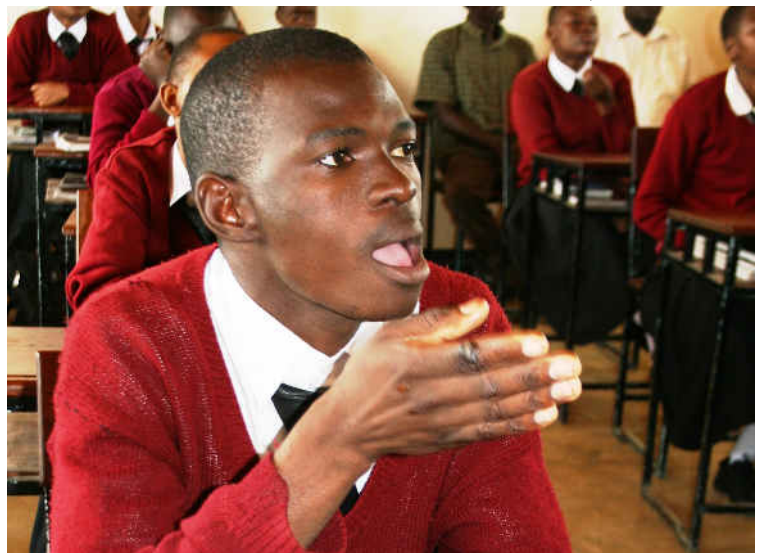
Seija oli huolehtivainen vaimo ja äiti, **Eemelin** ja **Emman** rakastettu mumma. Seijaa jäivät kaipaamaan myös veljet, sukulaiset ja ystävät. Me työtoverit jätimme kaipaamaan Seijan ystävälistä, rauhallista olemusta ja hänen iloista, viraston käytävillä kaikuvaa nauruaan.

Muistamme Seijaa lämmöllä ja kiitollisuudella.

Tarja Kopalainen, tiedotuspappi

Tukityötä yli 30 vuotta

JARI SEPPÄLÄ, KIRKON KUVAPANKKI

Sastamalalaiset kuurot aloittivat tukityön Afrikassa 80-luvulla

Jouni Kivimaa

Sastamalalaiset kuurot aloittivat afrikkalaisten kurojen lasten koulunkäynnin tukemisen jo heti 80-luvun alussa. Kuurot lapset Afrikassa tulevat hyvin köyhistä oloista. Kouluun pääseminen voi pysähtyä esimerkiksi siihen, että vanhemmilla ei ole varaa ostaa koulupukua, saati kirjoja. Kuurojen kummitoiminnan ansiosta monet kymmenet kuurot ovat saaneet käydä kouluun.

Koulut ovat sisäoppilaitoksia, joissa lapset osallistuvat myös työn tekoon ja oppivat samalla itsenäiseen elämään tarvittavia taitoja. Niinpä Afrikassa on nykyään jo kuroja opettajia kouluissa sekä myös kuroja pappeja.

Monet nuoret ovat saaneet ammatillisen koulutuksen ja päässeet oikeisiin palkkatöihin. Koulutuksen jälkeen heillä on paljon paremmat edellytykset tulla toimeen elämässään.

Kuurot kokoontuivat lähetyspiiriin aluksi heidän omissa kodeissaan. Tehtiin käsitöitä ja suunniteltiin myyjäisiin tuotteita ja leivonnai-

Tukitoiminta mahdollistaa koulunkäynnin monelle afrikkalaiselle nuorelle.

sia. Nykyään kokoonnutaan Vammalan seurakuntatalolla, kerran kuukaudessa keskiviikkoiltapäivisin.

Kuurojen lähetyspiirissä on aina käynyt myös kuulevia. Niinpä piiri on aina ollut kaksikielinen. Kaikki ohjelma ja asiat on tulkattu sekä suomeksi että viittomakielellä. Nytkin toivomme saavamme lisää asiasta kiinnostuneita kuulevia mukaan kummityöhön!

Sastamalan Kuurojen lähetyspiirillä on tällä hetkellä seitsemän kuuroa kummilasta, joiden koulutuksesta piiri huolehtii. Lisäksi muuta-

malla seurakuntalaisella on vielä omat kummilapset. Yhden kuuron lapsen koulunkäynti maksaa 30 euroa kuukaudessa.

Tukirahan piiriläiset kokoavat kahvirahana piirissään sekä olemalla ahkerasti mukana muun muassa Lähetystoreilla. He myös osallistuvat muihin lähetyksen järjestämiin tapahtumiin.

Kuurojen Lähetyspiiri järjestää talkoita ja askartelutuokioita sekä suuren suosion saaneet Onnenpyörä-arpa-aijaset.

Lapsissa ja nuorissa on tulevaisuus! Heidän koulunkäyntinsä on tärkeää ja sitä työtä on hyvä jatkaa.

Ateismista Herran huomaan

Vuosi 2007. Siihen asti olin ollut vankka ateisti. Erosin kirkosta heti, kun tulin täysi-ikäiseksi. Silti silloinkaan en ollut varma, mitä ajattelin kristinuskosta. Halusin kaiketi vain taistella tuulimyllyjä vastaan. Olin kovan luokan idealisti.

Sitten tapahtui suoranainen ihme. Koin vahvasti, että elämästäni puuttui kivijalka. Ja kovasti mietin, mikä se oli. Rukoilin ensimmäistä kertaa vakavissani. Se auttoi ja paljon. Olin tehnyt kaikenlaista, joka tuhosi minua ja vei kauemmaksi totuudesta.

Totuus oli Jeesus. Ja on sitä tänäkin päivänä, vaikkon haluakaan vääntää asiasta kenenkään kanssa.

Koin vahvasti sen, että minun on katsottava ylös ja rukoiltava lisää. Tein uskonpäätyksen lokakuussa 2007 ja muistan sen ikuisesti. Toki minuakin koeteltiin. Niin tekivät ystävät kuin saa-

HANNU GRÉN

Moni entinen ateistikin on kääntynyt ristin juurelle.

tanakin. Päätin silti taistella heitä vastaan ja uskoa ylimpään – antaa itseni Herran huomaan.

Se on ollut elämäni paras päätös. Nyt elämäni on kivijalka, johon voin aina turvata. Minulla on aina suojelusenkeli olallani missä kuljenkin. Olin kulkenut tummia polkuja ja vieläkin tulee hetkiä, jolloin sumenee. Mutta sitten muistan rukouksen voiman.

Kukin tekee omat päätöksensä. Minulle se oli uskoontulo ja monet muut mahtavat asiat elämässäni, kuten juuri hiljattain löytämäni rakkaus. Tuo nainen on elämäni valo. Kaikki löytyy aikanaan ja kaikelle on tarkoituksensa. Joskus siinä vain kestää tavallista kauemmin.

Tämä on minun kertomukseni uskoontulosta.

Erno Elomaa

Tässä majatalossa on tilaa kaikille

Jouni Pihlajamaa

Kirkkoamme moititaan usein jäykkyydestä, virkamieskeskeisyydestä ja ilottomuudesta, jopa pessimismistä. Tullessaan seurakunnan tilaisuuteen moni suomalainen huomaa kyselevänsä: "Osaanko käyttäytyä oikein? Olenko tervetullut? Hyväksytäänkö minut heikkouksistani ja epävarmuudestani huolimatta? Voisiko täältä sittenkin saada rohkeutta kohdata elämän suurimpia kysymyksiä ja kipuja? Olisiko seurakunnalle tarjota juuri minulle sopiva palvelutehtävä?"

Miten kaikki alkoi?

Majatalo-illat syntyivät Pirkanmaalla noin 10 vuotta sitten vastauksena juuri tällaisiin kysymyksiin. Kiikan kirkossa näitä iltoja on pidetty neljä kertaa vuodessa jo kahdeksan vuoden ajan. Illat kokoavat tavallisesti 100–200 henkeä ja niitä toteuttamassa on noin 20-henkinen, pääasiassa vapaaehtoisista seurakuntalaisista koostuva joukko.

Nuorimmat heistä ovat vasta teini-ikäisiä, joille on uskottu lastenhoito läheisessä Lastentalossa.

Tällä tavoin halutaan tarjota myös nuorille perheille mahdollisuus osallistua vaivattomasti tilaisuuksiin.

Majatalo rakennetaan yhdessä: siellä halutaan kertoa kirkon hyvä sanoma, evankeliumi, mahdollisimman modernilla ja helposti kohdatavalla tavalla. Monipuolisella hengellisellä musiikilla on illoissa hyvin keskeinen rooli. Usein vierailijana on joku Suomen eturivin gospelmuusikoista tai -yhtyeistä, mutta aina iltojen yhteislauluista ja musiikkiesityksistä on vastaamassa laulu-yhtye *Pisara*.

Muita vakioelementtejä ovat juontaja, alun ja väliajan tee- ja sämpylätarjoilu, illan teemaan liittyvä taiteellinen alttari, kankaalle heijastetut kuvat ja laulujen sanat sekä loppuosan lyhyt hartausosuus. Illoissa kerättävällä kolehdilla tuetaan seurakuntamme lähetystyötä.

Kirkot ovat yleensä hyvin kauniita, juhlevia ja kunnioitusta herättäviä rakennuksia, jopa siinä määrin, että sinne tulija saattaa tuntea menevänsä ns. kipsiin.

Olen vuosien varrella kuullut monien ihastelevan Majatalo-iltojen jälkeen sitä, miten onnistuneesti niissä yhdistyvät iloinen puheensarina, nauru ja laulu, vapauttava sa-

noma ja taitavasti esitetty eri aikojen hengellinen musiikki niin, että sakraalilta ei menetä mitään arvokkuudestaan. Ilmapiiiri on ainutlaatuinen.

Monien piispojen ja kirkollisten vaikuttajien mielestä juuri tällaisessa toiminnassa on kirkon vahvistumisen ja eheytyksen eväät.

Sateen kohinaa: Pisaran kymppisynttärät 24.9.

Vuonna 2006 kanttori **Jari Mattilan** aloitteesta syntynyt laulu-yhtye *Pisara* juhlistaa 10-vuotista taivaltaan Kiikan kirkossa lauantaina 24.9. kello 18 pidettävässä konsertissa.

Yhtyeeseen kuuluvat nykyisin Jari lisäksi hänen puolisonsa **Anu Mattila**, **Arto** ja **Susanna Rantanen**, **Piia Jaatinen** ja **Satu Krapa**. Yhtyeen ohjelmisto koostuu hyvin

monipuolisesta hengellisestä musiikista, jota säestetään mm. saksofonilla, pianolla, kitaroilla, djembellä ym. rytmisoittimilla. Suomen lisäksi yhtyeellä on ollut esiintymisiä myös ulkomailla.

Vapaa pääsy, ohjelmamaksu 10 €.
Konsertin jälkeen kakkukahvit.

JOUNI PIHLAJAMAA

Majatalo-illoissa musisoidaan ja mietitään elämän suuria kysymyksiä.

SEURAKUNNASSA TAPAHTUU

Kirkkovaellukset kutsuvat lokakuussa

Lokakuussa on kaksi kirkkovaellusta osana Joutsenten reitti ry:n tukemaa seimi- ja kirkkovaellushanketta. Ensimmäinen on 8.10. klo 10 alkaen tapahtuva pyörävaellus reitillä Tyrvään kirkko – Kiikan kirkko – Keikyän kirkko, ja toinen 9.10. klo 10.45 alkaen Vammalan rautatieasemalta Karkkuun junalla (hintaa 3 e), josta kävellään Harsun ja Tyrvään kirkon välisellä reitillä. Matkan voi kulkea joko kokonaan tai osittain. Ilmoittautumiset 1.9. mennessä: www.sastamalanseurakunta.fi tai **Salme Kuukka** p. 050 314 9081. Lisätietoja antavat myös **Piia Jaatinen** p. 050 314 9069 ja **Maiju Vuorenoja** p. 044 513 4150.

Osmo Rauhalan taidevedoksia nyt saatavilla

Taiteilija **Osmo Rauhalan** Tyrvään Pyhän Olavin kirkkoon maalamista teoksista on nyt saatavilla taidevedoksia. Vedoksia tulee myyntiin useampana vuonna, pari kuvaa vuosittain. Sarjan aloittavat teokset *Luominen – Kasvit* ja *Kuudes päivä*.

Rauhala on yksi suomalaisen nykytaiteen edelläkävijöistä maailmalla. Hän maalasi Pyhän Olavin sisätilojen kuvituksen yhdessä **Kuutti Lavosen** kanssa vuosina 2005–2009. Vedoksia myy Sastamalan kirkkoherranvirasto (Aittalahdenkatu 12) aukioloaikoina ma 9-13.30 sekä 15-17, ke-pe 9-13.30. Lisätietoja saa numerosta 03-521 9090.

Seurakunnan uusi adressimallisto valmistui

Jaakko Pirttikosken suunnittelemat adressit tuovat ylösnousemuksen toivoa surunkin keskelle. Adressien tekstit ovat Raamatusta ja virsikirjasta. Kuva-aiheet ovat Pyhän Olavin kirkolta. Adressien kuva-aiheet ovat valoisia; kuolema ei ole elämän päätepiste vaan kaksoispiste. Ylösnousemuksen aurinko loistaa surunkin keskelle. Uudemman aallon suunnittelua edustaa kapeampi adressimalli.

Adressityöryhmään kuuluivat Pirttikosken lisäksi **Ari Paavilainen**, **Auli Airas-Laitila** ja **Tarja Kopalainen**. Adressit myydään seurakunnan diakoniatyön hyväksi.

Mozartin Requiem marraskuussa Tyrvään kirkossa

Sunnuntaina 6.11. klo 18 Tyrvään kirkossa kuullaan **Wolfgang Amadeus Mozartin** teossarja *Requiem*. Teoksen esittävät Tampereen akateeminen sinfoniaorkesteri ja Tampereen yliopiston laulajat johtajina **Kimmo Tuullila** ja **Päivi Liimola**. Solisteina laulavat **Anu Mattila** (sopraano), **Katariina Heikkilä** (mezzosopraano), **Heikki Hattunen** (tenori) ja **Kristjan Moision** (basso). Konserttiohjelma on myynnissä ovilla, hinta 15/10 euroa.

Vierellä kulkien

Saattohoidon vapaaehtoiset tekevät tärkeää työtä

Maija-Liisa Halme

– Tule viereen, pidäthän kädestä.

Kuolevan ihmisen pyyntö on Sirkka-Liisa Saaren sydämessä syvällä.

– Koin, että elämäntilanteeni salli minun ryhtyä tällaiseen vapaaehtoistyöhön. Olen itse saanut elää lähellä rakkautta ja sitä läheisyyttä ja hoivaa haluan olla jakamassa toisen ihmisen kanssa. Kädenpuristus, haalaus, uskallus olla läsnä – ne riittävät. Joskus voin laulaa tai hyrällä, sanoo Sirkka-Liisa.

Sotesi ja Sastamalan seurakunta toteuttivat Yhteisvastuukeräyksen varoin saattohoidon vapaaehtois-koulutuksen syksyllä 2015. Koulutuksen suosio yllätti järjestäjät.

– Oli ilo nähdä iso joukko ihmisiä, jotka olivat kiinnostuneita vapaaehtoistyöstä, sanoo johtava diakonia-työntekijä Jouni Kivimaa, joka yhdessä Sotesin Paula Peuralan ja Terttu Sulanteen sekä diakoniatimmin kanssa suunnittelivat ja toteuttivat koulutuksen.

Saattohoidon vapaaehtoiset saavat myös työnohjausta jaksamisen tueksi.

Maila Sianoja-de Ruzza toimii Sotesin palliatiivisen hoitotyön asi-

”Joskus silmien katse tai hoidettavan olemus kertoo kaiken oleellisen, syntyy yhteys.”

Seija Kuukka

saattohoidon vapaaehtoinen

antuntijasairaanhoitajana.

– Saattohoidon vapaaehtoisten työ on käynnistynyt hyvin Sotesissa. Vapaaehtoinen tekee työtä saattohoidettavan vierellä ja samalla tukee omaisten jaksamista. Vierellä oleva ihminen tuo turvaa, pelko tuntemattoman edessä vähenee.

– Vapaaehtoinen on ihmisenä ihmisen vierellä – hoitohenkilökunta tekee hoitotyön. Saattohoitoon siirtyvä potilas tai omaiset voivat esittää toivomuksen henkilökunnalle vapaaehtoistyöntekijän saamisesta.

Terttu Sulanne on asumisyksikön esimies Sotesissa. Hän kertoo, että asumisyksiköissä tarvitaan vapaa-

Saattohoidon vapaaehtoiset tarjoavat tärkeää tukea viimeisen siirtymän edessä.

ehtoisia myös vanhusten ja muistisairaiden matkakumppaneiksi.

Seija Kuukka on saattohoidon vapaaehtoinen ja jakaa arvokasta työtään:

– Olen tuntenut itseni tosi tarpeelliseksi ja saanut myös itse paljon. Jos saattohoidettava pystyy puhumaan, voimme puhua niistä asioista, joista hän haluaa puhua. Joskus silmien katse tai hoidettavan olemus kertoo kaiken oleellisen, syntyy yhteys. Vapaaehtoistyöntekijänä minulle riittää potilaan etunimi – muuta tietoa en hänestä tarvitse. Kosketus, kädestä kiinni pitäminen ja läsnäolo ovat oleellisia. Viimeisellä rajalla ei ole kiire minnekään.

Hoito tukee läheisiä

Palliatiivinen hoito tarkoittaa WHO:n mukaan parantumattomasti sairaiden ja kuolevien potilaiden aktiivista, elämänlaatua tukevaa kokonaisuhoitoa, jossa kivun ja muiden oireiden lievitys sekä psyykkisten, sosiaalisten ja hengellisten ongelmien käsittely on oleellista.

Palliatiivinen hoito tukee myös perhettä ja läheisiä sairauden aikana ja auttaa selviytymään läheisen kuoleman aiheuttamasta surusta.

Saattohoito on elämän loppuvaiheessa olevan potilaan ja hänen lä-

heistensä auttamiseen tähtäävien hoitotapojen kokonaisuus.

Saattohoito ajoittuu oletetun kuoleman välittömään läheisyyteen, viimeisille elinviikoille. Saattohoitopotilaita hoidetaan palveluasunnoissa, terveyskeskussairaalan osastoilla ja kotihoidossa.

Lähde: Sastamalan kaupunki / Sastamalan seudun sosiaali- ja terveyspalvelut. www.sotesi.fi

Leskien klubi on kaikille avoin

Mukaan voivat tulla miehet ja naiset. Keskustella voi vaikka Cheekin musiikista.

Marketta Lahdenmaa

Ministeri ja entinen europarlamentaarikko Ilkka Suominen sanoi eräissä haastattelussa: ”Minulta on vaimoni kuoleman jälkeen usein kysytty, kuinka minä voin. Minä voin ihan hyvin, ikävöin ja kaipaamaan, mutta kyllä sitä ihminen tässä iässä jo ymmärtää, että harvemmin puoliset kuolevat yhtä aikaa.”

Hänen ajatuksessaan on syvää iän tuomaa viisautta. Harvoin todellakin käy niin, että molemmat puoliset kuolevat yhtä aikaa. Toiselle jää se ikävöijän ja kaipaajan rooli – lesken osa. Se osa ei ole milloinkaan helppo, eikä sitä helpota aina sekään, että asian ymmärtää.

Ajatus vertaistukiryhmän perustamisesta leskille sai alkunsa seurakuntalaisen kyselystä. Hän halusi itse olla mukana ryhmässä ja uskoi, että hänenlaisiaan on muitakin. Ryhmän tapaamisissa on kahviteltu

”Syksystä 2014 alkaen klubi on kokoontunut Vammalan seurakuntatalon Rantasalissa.”

ja jutusteltu sekä jaettu omia kokemuksia – iloja, suruja ja selviytymistarinoita. Ryhmässä on tuettu muita saman kokeneita, mutta siellä on keskusteltu myös tavallisista arki-

Leskien klubissa voi puhua mistä vain – ja välillä vaikka hymyilläkin, kun siltä tuntuu.

päivän asioista. Muiden leskien seurassa myös leskeys on voinut hetkeksi unohtua.

Vertaistuki on korvaamaton apu. Siinä ihmiset tuntevat olevansa sa-

mojen asioiden äärellä. He tuntevat, että kaikki tunteet ovat yhtä luonnollisia kuin ikävä. ”Ei mun tarte kaunistella, sitä mitä mä tunnen”. Se juuri on tarkoitus.

Leskien klubi on kokoontunut syksystä 2014 lähtien Vammalan seurakuntatalon Rantasalissa. Se kokoontuu kerran kuukaudessa maanantaisin klo 13 alkaen. Ohjaajana siinä on pääsääntöisesti toiminut diakonissa Marketta Lahdenmaa. Leskien klubiin voi tulla mukaan kuka tahansa leskeksi jäänyt. Sillä ei ole merkitystä, milloin on jäänyt leskeksi. Siitä voi olla viisi kuukautta tai viisitoista vuotta, sillä pääasia on, että haluaa olla mukana.

Leskien klubiin voivat tulla sekä miehet että naiset. Siellä voi puhua, mistä tahansa kiinnostavasta asiasta. Hyvä esimerkki on viime keväänä. Keskustelimme Cheekin musiikista ja nuorten jääkiekon maailmanmestaruudesta. Aihe on siis aina vapaa, mutta joka kerta on tuki-joita myös heille, jotka haluavat keskustella leskeydestään ja sitä edeltäneestä ajasta.

Tänä syksynä leskien klubi alkaa 12. syyskuuta.

Riparimatka alkaa

Ei ole kovin pitkä aika, kun viimeisetkin rippikouluryhmän nuoret konfirmoidaan, ja aloitellaan jälleen uutta riparia uusille nuorille. Näin työntekijän silmillä katsottuna voi tuntua siltä, että rippikoulu on päättymätön – mutta näinhän se pitäisi olla muutenkin.

Seurakuntaelämän, uskonasioiden ja rukouksen ei pitäisi päättyä rippikouluun vaan kulkea ihmisen elämänkaaren mukana.

Näihin kolmeen sanaan – elämä, usko ja rukous – tiivistyy rippikoulun ydin. Rippikoulu on tavallaan elämänvaihe, joka on ennen kaikkea nuorta itseään varten. Rippikoulu antaa mahdollisuuden miettiä itseään ja suhdettaan maailmankaikkeuden Luojaan.

Voidaan myös ajatella, että rippikoulu on tavallaan matka, joka antaa eväitä nuoren omalle uskonnolliselle kasvulle; nuori oppii, mitä usko kolmiyhteiseen Jumalaan merkitsee.

Rippikoulussa opetellaan mitä lähimmäisenrakkaus on käytännössä. Samalla nuori rakentaa yhteyttä ja

RAUNI RANTAKYTÖ

Rippikoulu tarjoilee riemua ja ajatuksia tarjoavaa matkaa Sanan äärelle.

suhdettaan omaan seurakuntaansa. Tämä 80-tuntinen taival eräine tapahtumineen päättyy konfirmaatioon ja rippijuhliin, jotka puolestaan ovat koko perheen yhteinen juhla.

Saakoon tämä riparimatka jatkua koko elämän ajan, uskon ja rukouksen siivittämänä.

**Nuorisotyönohjaaja
Rauni Rantakytö**

RIPPIKOULUT 2017

■ Tunturikeimio, Muonio 25.2.–4.3.2017
Konfirmaatio Tyrvään kirkko su 19.3.2017

■ Pääsiäinen, 7.–9.4. ja 13.–17.4.2017 Houhajärven Leirimaja
Konfirmaatio Tyrvään kirkko su 23.4.2017

■ Kesä I, 5.–12.6.2017 Houhajärven Leirimaja
Konfirmaatio Tyrvään kirkko su 18.6.2017

■ Kesä I, 6.–13.6.2017 Kiikan Leiriaho
Konfirmaatio Kiikan kirkko su 18.6.2017

■ Lapinleiri, Kittilä, 8.–15.6.2017
Konfirmaatio Tyrvään kirkko su 2.7.2017

■ Kesä II, 30.6.–7.7.2017 Kiikan Leiriaho
Konfirmaatio Suodenniemen/Kiikoisten kirkko 9.7.2017

■ Kesä II, 6.–13.7.2017 Houhajärven Leirimaja
Konfirmaatio Tyrvään kirkko su 16.7.2017

■ Kesä III, 14.7.–21.7.2017 Houhajärven Leirimaja
Konfirmaatio Mouhijärven kirkko su 23.7.2017

■ Viron ripari 17.–25.7.2017
Konfirmaatio Keikyän kirkko 30.7.2017

■ City-ripari 16.–17.9. ja 16.–19.10. 2017 Vammalan seurakuntatalo
Konfirmaatio Tyrvään kirkko 22.10.2017

Yhteistyön tunnelmaa muiden järjestöjen kanssa Leiriaholla

Kiikan Leiriaholla järjestettiin toista kertaa Sastamalan seurakunnan, seudun sote-järjestöjen ja muiden toimijoiden yhteinen leiripäivä. Tunnelma 2016 -leirillä esiteltiin järjestöjen toimintaa ja vietettiin mukavaa aikaa yhteisen tekemisen merkeissä.

Hannu Grén

Seurakunta ja Sastamalan seudun sosiaali- ja terveysalan järjestöt ovat muodostaneet yhteistyöfoorumin, jonka puitteissa mieltivät, millaista yhteistoimintaa Sastamalan alueella voidaan järjestää yhteisöjen ja tavallisen ihmisen toiminnan ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Itse leirille oli kerääntynyt noin kymmenkunta sote-yhdistystä monilta eri elämän osa-alueilta.

Leirillä ohjaajana ja seurakunnan suunnitteluvastaavana toiminut diakoniatyöntekijä Heidi-Maria Heikkilä kertoo järjestöjen aluksi kokoontuneen ideointipalaveriin, jossa leiripäivän idea syntyi. Seurakunta ratkaisi kysymyksen tapahtuman pitopaikasta tarjoamalla Kiikan Leiriahon käyttöön tapahtumalle. Yhteistyö on sujunut muutenkin mallikkaasti.

– Yhteistyöhön ei liity kovin suuria haasteita. Lähinnä ajankäytössä on mietittävä, kun pohditaan, milloin kaikki järjestöt ehtivät samaan kokoukseen ja toimintaan. Mutta

hienosti tämä on onnistunut, Heikkilä sanoo.

Leiri ja muut yhteistilaisuudet ovat järjestöille ja seurakunnalle hyvä tapa esitellä toimintaansa. Heikkilän mukaan näin saadaan hyötyä myös uusille ihmisille.

– Seurakunta toimii samojen ihmisten kanssa, kuin nämä järjestötkin. Emme me ole mitenkään eri porukkaa, vaan me kaikki haluamme palvella samoja ihmisiä.

Leiripäivien lisäksi ryhmä on järjestänyt muutakin toimintaa, muun muassa viime syksyn kaupunkisuunnistustapahtuman Vammalan keskustan alueella – ja järjestää vastedeskin.

Tunnelma 2016-leiripäivä keräsi järjestöt ja ihmiset samaan tapahtumaan.

HANNU GRÉN

SEURAKUNNASSA
TAPAHTUUBabysalmesang ja Lukkarimuska-
ri pikkuväelle

Babysalmesang alle yksivuotiaille vauvoille ja heidän vanhemmilleen kokoontuu Tyrvään kirkossa jälleen 9.9. alkaen parillisten viikkojen perjantaisin klo 9.30-11. Yhdessä lauletaan, soitetaan, leikitään ja liikutaan ohjatusti. Musiikkihetken jälkeen on kahvitarjoilu ja juttuseuraa. Lisätietoja antaa kanttori Elisa Hänninen p. 050 585 4793.

Uusi Lukkarimuska 3-5 -vuotiaalle lapsille kokoontuu Vammalan seurakuntatalon alakerran nuorten tiloissa 16.9. alkaen parittomien viikkojen perjantaisin klo 10-10.45. Mukaan voi ilmoittautua osoitteessa www.sastamalanseurakunta.fi/perheet. Lisätietoja antaa kanttori Hanna-Riikka Inkeroinen p. 050 314 9025.

Kouluikäisten kerhot alkavat vii-
kolla 37

Syksyn kerhotoiminta kouluikäisille lähtee jälleen käyntiin. Kerhoja on ympäri Sastamalan aluetta, ja teemat vaihtelevat kokkailusta liikuntaan, käsitöihin ja taiteiluun – tai ihan vain yhdessä olemiseen. Kerhot ovat maksuttomia. Kokki-kerhoihin, kuvataidekerhoon ja Il-tisparkkiin on ennakkoilmoittautuminen; muihin kerhoihin ei tarvitse ilmoittautua. Lisätietoja kouluikäisten kerhoista saa nuorisotyön ohjaaja Salme Kuukalta p. 050-314 9081 tai www.sastamalanseurakunta.fi.

Kuoro- ja orkesteriteosprojekti et-
sii laulajia

Seurakunnan musiikkitoiminta etsii koelaulutilaisuuksilla laulajia mukaan pääsiäisen aikoihin toteuttavaan suurprojektiin, jossa esitetään joku klassisen musiikin suurteos. Mukana projektissa on Elisabet Rantanen. Lisätietoja saa kanttori Anu Mattilalta numerosta 050 314 9023 tai anu.mattila@evl.fi.

Tyrvään kirkon portin kyltti sai verkossa kiitosta jopa Pokémon-faneilta.

Taskuhirviöitä
Tyrväälläkin

Hannu Grén

Pokémon Go on huippusuosittu mobiilipeli. Lapset ja nuoret kaikkialla etsivät Pokémoneja ympäristöstä. Ilmiön hyvät ja huonot puolet näkyvät myös Sastamalassa. Pelin idea on tutkia oikeaa ympäristöä mobiililaitteen kameralla, jolloin tietyissä paikoissa laitteen ruudulle "ilmestyy" kerättäviä Pokémoneja.

Pelissä on omat ongelmansa. "Ilmaispelejä" vapaaehtoiset mutta houkuttavat lisäostot voivat tuottaa ison laskun, ja joskus mobiilisovellusten laitepyynnöt mahdollistavat pahimmillaan jopa käyttäjän vakoi-lun. Nämä eivät tosin koske vain *Pokémon Go*:ta, vaan nykyään monia pelejä.

Myös aidon ympäristön käyttö pelissä voi olla pulma. Sastamalan seurakunnalle tuotti harmia, kun Tyrvään hautuumaalta löytyi Pokémoneja ja niitä etsiessään nuoret muun muassa talloivat sankari-hautoja.

Huolimaton pelaaminen voi olla jopa vaarallista. Jotkut ovat keskittyneet peliin vaikka liikenteessä kulkiessa, ja se on johtanut onnetto-

muuksiin. Nuorelle onkin syytä selvittää, että pitää pelata järkevasti.

Hyviäkin puolia löytyy. Peli rohkaisee lähtemään ulos tutkimaan ympäristöä: eri Pokémonit majailevat eri paikoissa. Niitä löytyy myös nähtävyyksiltä. *Pokémon Go* voi siis auttaa suunnistamisessa, kuntoilussa ja maantieteessä. Peli tukee myös sosiaalisuutta esimerkiksi leikki-mielisen taistelun, tavaravaihtokupan ja yhdessä etsimisen merkeissä.

Myös seurakunnat voivat hyötyä pelistä. Sastamalan seurakunta sai runsaasti positiivista huomiota nettissä laitetuun aiheesta humoristisen kyltin hautuumaalle.

Lisäksi seurakunnat ovat lähestyneet nuoria esimerkiksi perustamalla mehupisteitä pelaajille ja osallistumalla mukaan hirviöjahtiin.

Järjen rajoissa pelaaminen on hauska ja ihmisiä yhdistävä harrastus. Esimerkiksi sivustolle www.peliraati.fi on koottu paljon asiantietoa. Myös itseksensä tai lapsen kanssa pelaamalla saa käsitystä pelistä.

Se voi myös lähentää: moni lapsi varmasti haluaisi pelata vanhempansa kanssa.

HANNU GRÉN

Reppuselät
siunattiin
koulutielle

Ekaluokan aloittaneet lapset sekä heidän vanhempansa, isovanhempansa, sisaruksensa ja erityisesti kumminsä kutsuttiin 17. elokuuta Tyrvään kirkkoon kirkkohetkeen.

Tarja Kopalainen

Ekaluokan aloittaneet lapset sekä heidän vanhempansa, isovanhempansa, sisaruksensa ja erityisesti kumminsä kutsuttiin 17. elokuuta Tyrvään kirkkoon kirkkohetkeen. Pinkit ilmapallot liehuivat iloisesti tuulella Tyrvään kirkon ovilla. Niissä luki "Minä olen ihme".

Sastamalan seurakunta oli kutsunut koulunsa aloittaneet ekaluokkalaisten kotijoukkoinen kirkkohetkeen siunattaviksi.

Muistolan koulussa ekaluokan aloittanut Oliver Virtanen saapui kirkkoon yhdessä äitinsä Johanna Virtasen kanssa. Koulun alku on kivaa, vaikka vähän jännittääkin, tuumii Oliver kavutessaan äidin kanssa portaita ylös etsimään hyvää paikkaa kirkonpenkistä.

Lapsi- ja perhetyön ohjaaja Piia Jaatinen otti kirkon keskikongilla tulijat iloisesti vastaan. Laulumonistukset ja Lasten virsikirjat kulkivat mukana penkkiin.

Tyrvään kirkkosalin täytti iloinen hälinä ja mikä ilo – väkimäärä ylitti kutsujen odotukset yli puolella.

Suntio Arja Myllyniemelle tulikin kiire lähteä lähikauppaan hankkimaan pullatäydennystä, että kaikille riittää kirkkokahveilla kastamista.

Koulun alkamiseen liittyy iloa mutta myös jännitystä ja huolta. Uuden elämänvaiheen edessä onkin hyvä hiljentyä pyytämään Taivaan Isän siunausta koulutielle.

TARJA KOPALAINEN

Äidit ja lapset olivat Tyrvään kirkolla ekaluokkalaisten siunaustilaisuudessa.

Kouluun siunaamiseen Tyrvään kirkossa osallistui 204 henkeä, mikä on suurin määrä moniin vuosiin. Kirkkohetkessä laulettiin, leikittiin ja kuunneltiin seurakunnan lapsikuoro *Stellan* tyttöjen lauluesityksiä. Kirkkoherra Ari Paavilainen suositeli puheessaan että koulureppuun kannattaa pakata ainakin hyvää tuulta ja kärsivällisyyttä. Uudet koululaiset saivat tulla alttarille siunattaviksi.

Kouluun siunaaminen on yksi kirkon seurakuntalaisille tarjoamista toimituksista. Seurakuntalainen voi pyytää myös kodinsiunaamista, kevään siunataa kylvöt. Siunauksen pyytäminen liittyy usein elämän muutoskohtiin. Uutta kohti on turvallista lähteä siunauksen saattelemana.

KANANJALKA

M.-J. MÄKINEN 2016

SYKSYLLÄ

Jonain syyskuun aamuna aurinko ei enää kipua yhtä korkealle. Ja jonain aamuna usva peittää maan allensa. Möyryttyä multa tuoksuu sakean raskaana ja pilvet hipovat puiden latvoja. Syksyn maisema soi sielussa ruskun kauneutta, värien yltäkyltää ja uuden sadon makuja. Kesän muisto haipuu ja kaiken yllä on Jumalan luomistyön ihme.

Marketta Lahdenmaa